

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA
30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN.
OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA X. BROJ 19.
Šibenik, 7. svibnja 1939.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.
RUKOPISI SE NE VRACAJU.
BROJ ČEK. RAČUNA 33.121

Kraljica mira

Zemlja se probudila i prekrila šarenim, mekim šagom, kakvoga još nikad nijedna ženska ruka ne izatka. Svibanj, kao nestašni mladi pastir, profrčao je preko naših livada i podvornica, i prosuo po njima, iz svoje nels-crplive košare, na milijune mirisavih cvjetnih latica.

I dok svibanj bude tako trčao preko naše zemlje i kito je cvijećem, mi ćemo, u velikom broju, sabrati i zaneženi, klečati u našim crkvama pred oltarom One koju nazivamo Kraljicom mira.

Svibanj je Marijin mjesec. Najljepši mjesec pripada Najljepšoj. Tako je kršćanstvo već davno odredilo, i mi tu odredbu od srca, s veseljem izvršujemo.

Toplo srce kršćanstva pronašlo je u svojoj ljubavi bezbroj imena i naziva, s kojima je okitilo Mariju. Ali kroz ovaj svibanj neka nam bude najmilije ime, s kojim ćemo je najčešće zazivati: — Kraljica mira.

— U zraku sve više buče propeler bombardera; nad površinom zemlje kao da se šire neki gusti plinovi, od kojih nam suze oči i u grlu ponestaje daha; more se pjeni ispred kljunova krstarica i oklopnjača, a ribe sve dublje rone, preplašene od željeznih grdosija, koje jure pod morskom površinom.

Kamo ćemo pred svim tim opasnostima? Komu ćemo se uteći? Ko će nas zaštititi i obraniti!

Jedni dobavljaju plinske maske, a drugi kopaju podzemne rovove, do kojih neće moći doprijeti otrovni plinovi, ni eksplozivi. A mi poznamo još jedno sredstvo spasa, još jedno utočište — a to je naša blaga i draga Kraljica mira.

Vatikanski Stražar, umni Pio XII, kojega oko depire do krajnjih međa zemlje, vidi opasnost koja se nadvija nad našim glavama; vidi i upozoruje na nju sve narodne vođe, državnike i političare, te im dovikuje s uskrnulim Kristom: »Mir vam!«

Na sam Uskrs, u majci svih crkava, u bazilici sv. Petra, progovorio je Pio XII svim prisutnima i čifavom svijetu o miru. Rekao je: »Mir je u stvari — kažemo skupa sa svetim Augustinom — tako veliko dobro, da ništa ne može biti ugodnije uhu, da se ništa ne može dostojnije poželjeti i da se, konačno, ništa bolje ne može postići. — Ali možda se ni u kojim drugim vremenima, kao u ovim našim, nisu tako mogle primijeniti riječi proroka: »Vikali su mir, mir, a mira nije bilo.« ... Duhovi su obuzeti tjeskobom i

Rezolucije I. kongresa hrvatske katoličke štampe

Kongres o velikom katoličkom dnevniku — Priznanja dosadašnjim nastojanjima — Zaključak o nakladnom radu katoličkih poduzeća te o organizaciji prodaje — Organizacija katoličkih urednika — Nove zadaće Pijeva društva.

Prvi kongres hrvatske katoličke štampe, održan od 28.—30. travnja 1939. pod pokroviteljstvom hrvatskog metropolita zagrebačkog nadbiskupa Dra Alojzija Stepinca u Zagrebu, smatra jačanje i usavršenje hrvatske katoličke štampe neodložnom potrebom Hrvatskog naroda, koji je u većini svojoj vjekovnim vezama vezan s Crkvom katoličkom i njoj zahvaljuje povjesnu svoju snagu, civilizaciju i opstanak.

Kako je zadatak katoličke štampe da među svoje čitatelje širi kršćanski katolički svjetovni nazor i razrađuje u svojoj narodnoj sredini crkvene direktive, to je isključeno da bi ta štampa mogla i smjela imati drugi narodni značaj, nego li naroda unutar kojega djeluje.

Kongres se ponosi neprekidnim 90-godišnjim djelovanjem hrvatske katoličke štampe, koja se je od Zagrebačkog Katoličkog Lista razgranala u ponosno stablo novina i časopisa, koji djeluju na raznim mjestima hrvatske domovine i među raznim krugovima Hrvatskog naroda.

Kongres se dubokim pijetetom sjeća preminulih prvoboraca i osnivača hrvatske katoličke štampe: Kardinala Jurja Haulika, nadbiskupa Josipa Stadlera, biskupa Dobrile, Strossmayera, Antunovića i Mahnića, provincijala O. Bernardina Skrivanića, knjigotiskara Antuna Scholza, nadbiskupa Dra Posilovića i Dra Bauera, te prvih urednika i novinara: Moyzesa, Torbara, Balenovića, Riegera, Jagatića, Puška, Ive Dujmušića, fra Ivana Ivančića, o. Mladena Barbarića, Dra Josipa Pazmana, Suše, Plevnjaka, Ivaneka, O. Babunovića, Dra fra Julijana Jelenića, Eckerta, Rogulja, Merza, Ljubića, Avellina Čepulića i Matulića, i klanja se njihovoj uspomeni, živim pak borcima, u prvom redu Hrvatskom književnom društvu sv. Jeronima, pa redovničkim provincijama sviju naših crkve-

nih redova, čestita na njihovim žrtvama i uspjesima i zavilje na njih i njihovo djelo Božji blagoslov.

Hrvatska katolička štampa ima da bude i hrvatska i katolička istodobno u punom značenju, jer su za Hrvatski narod katolicizam i hrvatstvo nerazdruživi pojmovi. Zato će ona uz potpuno svoje katoličko stajalište uvijek slušati glas svoga naroda i braniti vjekovna prava i težnje Hrvatskog naroda uz isključenje svakoga strančarstva.

Kongres zahvaljuje Svetoj Stolici za sav interes, što ga ne prestaje iskazivati novinarskom zvanju. Zato će prema želji Sv. Oca i hrvatski katolički novinari napredovati na putu svog duhovnog savršenstva u službi Crkve i duša dnevnim razmatranjem ili duhovnim štivom, što češćom sv. Pričešću i godišnjim zatvorenim duhovnim vježbama. Oni će se truditi da postanu dostojni svoga veličanstvenog poziva i ideala, koji im je određen od Vrhovnog Svećenika.

Kongres duboko suosjeća s onim narodima, čija je katolička štampa prorijeđena ili čak uništena i time prekinute njezine slavne tradicije i onemogućen apostolat katoličke štampe. Kongres živo preporučuje organiziranim katolicima Hrvatima da u svoje molitve uključe i potrebe katoličke štampe ovih naroda.

I. SEKCIJA ZA NOVINARSTVO

Najveća je želja svih Hrvata katolika kroz decenije bila da Hrvatski narod dođe do snažnog svog katoličkog dnevnika. Razmatrajući povijest razvoja hrvatskog katoličkog novinstva, Kongres odaje priznanje svim dosadašnjim nastojanjima na području katoličke dnevne štampe u Zagrebu i izvan njega, ali uvažujući današnje prilike poziva svu hrvatsku katoličku javnost da najživlje poradi oko ostvarenja općeg informativnog katoličkog dnevnika. Za taj je dnevnik, kao i za katoli-

čko novinstvo uopće, izvan rasprave, da za nj ne mogu biti odgovorni crkveni krugovi, te da on ne može biti vezan ni o koju političku stranku, ali da mora stajati na čvrstom tlu hrvatskih narodnih težnja. Sa zahvalnošću pak prima na znanje, da je Prečasni Episkopat pitanje katoličkog dnevnika uzео u najozbiljniji pretres i da je na najboljem putu, da se ovo pitanje riješi na opće zadovoljstvo.

Proučivši stanje ostaloga katoličkog novinstva u nas, Kongres apelira na Prečasni Episkopat i cjelokupno svećenstvo, da svim svojim silama uz nastoji među hrvatskim katolicima proširiti posebno katoličke tjednike, koje je blage uspomene Papa Pijo XI. preporučivao još više nego li dnevničke, jer da su uslijed niže pretplate daleko pristupačniji širim masama od dnevnika. Ujedno izražava želju, da se uredništva i izdavači pojedinih tjednika sporazume o što tješnijoj redakcijskoj i tehničkoj saradnji.

Kongres poziva katoličke akademike, profesore i inteligente, neka iz područja svoga znanja pišu o dnevnim događajima i pitanjima u katoličkim listovima, kako to biva i u drugih naroda.

Kongres traži za hrvatsku katoličku štampu slobodu izlaganja i obrane katoličkih istina i crkvenih stanovišta (direktiva) na području vjere i ćudoreda, slobodu iznošenja istinitih činjenica iz crkvene povijesti, slobodu upozoravanja na svako neistinito prikazivanje crkvene nauke i povijesti, te slobodu oprovrganja neistinitih vijesti o crkvenim osobama.

Na Kongresu okupljeni urednici i predstavnici hrvatskih katoličkih novina i časopisa izjavljuju svečano, da će se kloniti svakog međusobnog napadanja, pa i same zlonamjerne aluzije, te se obvezuju da će u slozi i ljubavi izvršavati uzvišenu zadaću katoličke periodičke štampe.

zbunjenošću kao da smo u predvečerju gorih dana«.

Zato je On, kao glava kršćanstva i skrbni otac svih ljudi, naredio, da se, kroz čitav ovogodišnji svibanj, po svim katoličkim crkvama moli za mir.

I mi ćemo Ga poslušati: molićemo se, usrdno i ustrajno, Kraljici mira za mir; za mir nama samlima, za mir u obiteljima, selima i gradovima, za mir u državama, a najviše za mir među zavađenim narodima.

Kraljica mira je majka svih ljudi, svih naroda, čitavoga čovječanstva. A zar je majci svejedno, da li se djeca među sobom ljube ili se tuku! Može li majka biti ravnodušna prema krvi

koja teče iz udova njezine djece, prema naricanju udovica i siročadi! — Kad bi majci bilo to svejedno, kad bi prema svemu tome ona bila ravnodušna, prestala bi biti majka!

Zato će se zajednička Majka čovječanstva osvrnuti na naše molbe i biće nam zaista Kraljica mira.

Duboko smo uvjereni, da nijedan narod ne želi rata. Svi se boje ruševina i klanja; tim više, što znaju da nijedan rat nije donio toliko koristi koliko je prouzročio trpljenja i štete. Ali među narodima žive pojedinci, koji se ne obaziru na želje naroda, te ih, i protiv njihove volje, tjeraju u klanicu. Za to se treba, ako već ništa drugo ne pomaže, moliti Kraljicu mira.

Da se opamete! Da uvide svu strahotu ratnoga klanja, i okane se takvoga zvijerstva!

Međutim, vjerujmo, i nadajmo se. Vjerujmo u pravdu, i nadajmo se miru. I neka nam ne klone srce pred svakim žuštanjem lišća u šikari. Budimo junaci, kao što je bila Marija, dok je klečala pod križem, na kojem je visio njezin Jedin, svo njezino milje i omilje. Gledala Ga je u jednoj jedincafoj rani, ali srce joj ne puče kao majci Jugovića!

Pa dok budemo tako vjerovali i nadali se, Kraljica mira će bdjeti nad nama kao što majka bdije nad klijevkom svoga prvog čeda.

Nije namjera Kongresa da isključuje slobodu zastupanja mišljenja u katoličkoj štampi niti da propagira formalnu jeznu unifikaciju, nego da naglasi ljubav i međusobno razumijevanje u katoličkom javnom mišljenju po načelu: In necessariis unitas, in aliis libertas, in omnibus autem caritas.

Kongres moli Prečasni Episkopat i katoličko svećenstvo, neka ne prestane povjerenom mu stado svakim mogućim načinom često i uporno upozoravati na pogubne i protunarodne posljedice širenja moralno defektne štampe, koja je grobar naroda.

II. SEKCIJA ZA ČASOPISE

Pošto bogoljubna štampa dopire u najveći broj katoličkih domova i ima najveću tiražu od sve katoličke štampe, a čitatelja najmanje četverostruki broj, to joj treba redakcijski i tehnički posvetiti najveću pažnju. Kongres odaje priznanje crkvenim redovima, koji su najjači nosioci bogoljubne štampe, a jednako i poštovnim urednicima, suradnicima, upraviteljima i povjerenicima, i želi da ona njihovom pomoći postigne što veću savršenost i raširenost.

Kongres odobrava opstanak župskih listova kao modernog pomagala u duhovnoj pastvi. Uređivati ih ima župnik, a raspisavati ga imadu samo u župi. Kongres preporuča dušobrižnom svećenstvu da takove listove osniva osobito u gradovima i većim mjestima, jer je uvjeren da će putem njih doprijeti do pastve koja ne polazi crkve, pa će tako od njih imati koristi i puk, a i ostala katolička štampa.

Prečasni se Episkopat umoljava, da uzme u pretres misao, da se dijecezanska glasila ne izdavaju za svaku biskupiju napose, nego radi usavršenja po jedno za svaku crkvenu pokrajinu (metropoliju), zatim da se papinske enciklike i skupne biskupske okružnice odštampaju samo jedamput u obliku brošura i dodadu kao prilog svakom dijecezanskom, ev. i župskom listu, te konačno da urednici dijecezanskih listova uznastoje još boljim i većim marom sabirati sve povjesne dokumente i podatke iz područja vlastite biskupije, te ih objelodanjivati u svojim listovima.

Kongres uviđa odlučnu važnost katoličkih dječjih listova, jer su oni jedan od najvažnijih faktora u odgoju omladine, a prema tome i budućeg naraštaja. Zato očekuje od katoličkih književnika, nastavnika i posebno majki, organiziranih u K. A., da surađuju u tim listovima i skrbe za njihovo širenje i tehničko dotjerivanje. Kongres traži dozvolu nadležnih vlasti za ulaz ovih moralno-odgojnih listova u škole.

Pošto hrvatsko seljaštvo rado čita i zdravo rasuđuje, ima se seljačkoj i pučko-prosvjetnoj štampi također dati naročita pažnja. Ona ima dati prvorazredno štivo, pisano pučkim stilom, a širiti ideje, narodu svete. Tehnički i sadržajno dotjerana ta će štampa biti lako pristupačna i korisna hrvatskom selu.

Kongres traži razvitak dačke štampe kao najkorisnije škole budućoj inteligenciji za izricanje svog mišljenja i za ulaženje u savremenu pro-

blematiku. Za učenike nižih razreda treba uspostaviti »Krijes« kao poseban list, odijeljen od lista za đake najviših razreda i za akademičare. Pozivaju se roditelji da sami preplate svoju djecu na dačke listove, a gg. profesori i vjeroučitelji umoljavaju se da ne samo preporučuju katoličke dačke listove, nego da ulože također sav svoj trud u borbu protiv listova, koji ruše temelje vjere i morala u mladeži, dokazujući mladeži obrazloženo, koliko zla donosi duši i tijelu loše štivo.

Kongres traži uzgoj naučnog stručnog podmlatka, koji će zauzeti mjesto u brojnim našim odličnim znanstvenim revijama. Kongres odaje priznanje Hrvatskoj Bogoslovnoj Akademiji, Družbi Isusovoj, franjevačkim provincijama i OO. dominikancima za dosadašnji uspješni i ustrajni rad na znanstvenom polju.

Kongres zahtijeva, da katoličke i sve poštene hrvatske obitelji izbace iz svojih domova svako štampano smeće i pornografiju: listove, dnevnike i tjednike, koji su u službi bezvjerja, vjerskog indiferentizma i nemoralna. Katolička kuća i obitelj neka prima i čita samo katoličke novine i časopise, a katolički ženski svijet neka napose pazi na svoju zadaću da bude čuvar djece, obitelji i naroda.

III. SEKCIJA ZA NAKLADU, TISAK I PRODU

Za napredak katoličke štampe smatra Kongres poželjnim, da se ustanovi institucija, koja bi nakladnim poduzećima davala smjernice u njihovom nakladničkom radu da se prodaja katoličke štampe zajedno s reklamom i propagandom uvijek povjeri stručnim licima ili ustanovama; da se bez velike potrebe ne osnivaju nova nakladna poduzeća bez dovoljnog kapitala i stručnih lica, jer je to samo na štetu katoličkoj štampi; da nakladna poduzeća sporazumno utvrde prodajne cijene za svoja izdanja, kao i knjižarski popust i cijene za oglase u njima, i da u tom pogledu ne vode nesolidne konkurencije; da sporazumno ustanove honorar piscima po arku, odnosno retku, za originalna djela i za prijevode; konačno da se poduzmu koraci za osnutak jakog katoličkog nakladnog zavoda po uzoru pariške Kuće dobre štampe.

Kongres konstatira sa žaljenjem, da se u zadnje doba sve više množe privatni nakladnici katoličkih izdanja, čim se oduzima posao i sprječava razvitak katoličkih nakladnih knjižara, kojima je to glavni zadatak, nadalje da ne samo privatni nakladnici, nego i katoličke ustanove tiskaju svoja izdanja kod tiskarskih poduzeća, koja nisu nikada imala nikakove veze s katoličkim pokretom, što više, koja su mu direktno bila protivna, premda ima dosta tiskara, koje su isključivo u katoličkim rukama i koje se radi pomankanja posla moraju boriti za svoj opstanak.

Zato Kongres apelira na svijest katoličkih pisaca i izdavača, kao i svih katoličkih ustanova, neka svoja izdanja u prvom redu ponude katoličkim izdavačkim poduzećima, a svakako da ih tiskaju kod onih tiskara, koje su u

rukama svjesnih katolika. Posebno pak traži, da se molbama za izdavanje djela, za koje treba odobrenje duhovnih vlasti, predlože bar dvije ponude katoličkih tiskara, tako da izdavači moraju, uz jednake uvjete, prednost za tiskanje dati katoličkim poduzećima.

Kongres želi, da katolici nabavljaju knjige iz inozemstva preko svojih katoličkih knjižara, zatim da katoličke knjižare izdadu katalog katoličkih knjiga, koje se još mogu dobiti, a godišnje jedan do dva puta dopunjak o novo izašlim katoličkim knjigama, koji bi se preko centrala i društava K. A. širili ne samo među njihovo članstvo, nego i drugu publiku, te napokon da katoličke knjižare uzmu zajedničke putnike, koji će neprestano obrađivati dodijeljeno im područje.

Kongres želi, da se predstavnici katoličkih tiskara posebno sastanu i sami rasprave pitanje ojačanja, odnosno fuzije njihovih poduzeća.

ZAKLJUČAK

Slijedeći želje Sv. Oca Pape Pija XII. zaključuje Kongres osnovati:

1. organizaciju hrvatskih katoličkih novinara, odnosno novinara i urednika, i

2. organizaciju hrvatskih katoličkih nakladnika, te napose tiskara i knjižara, te povjerava Pijevu Društvu da izradi za njih organizacijske statute i provede njihovo konstituiranje, priključivši ih kao nacionalne sekcije priznatim Međunarodnim organizacijama Ureda katoličkih novinara i Unije katoličkih izdavača.

Kongres povjerava nadalje Pijevu Društvu neka osnuje katoličku novinsku agenciju (KANA) za posredovanje vijesti i informacija hrvatskim katoličkim novinama i časopisima. Buletin ove agencije neka isprva izlazi mjesečno jedamput i drži u vidu želju Kongresa, da sva hrvatska katolička štampa nastupa složno u pojedinim konkretnim pitanjima kako napadaja tako i obrane, razrađujući ih prema direktivama crkvenih vlasti i karakteru pojedinoga lista.

Kongres povjerava Pijevu Društvu i brigu za školanje katoličkih novinara u inozemstvu, bilo na inozemnim katoličkim novinarskim školama, bilo u uredništvima velikih katoličkih inozemnih novina.

Konačno Kongres povjerava Pijevu Društvu skrb oko provedbe svih svojih zaključaka i priznavajući ga centralom hrvatske katoličke štampe, i želeći — ako je potrebno — da se u duhu ovih rezolucija organizira, da bude sposobno za njihovu provedbu.

Križarske vijesti

OVOGODIŠNJI ĐAČKI TEČAJ. Ove godine prema odluci VKB-a neće se držati centralni đački tečaj za sva Bratstva, već će se ove godine provesti pokrajinski tečajevi, gdje će se moći mnogo bolje raditi s tečajcima. Potanje upute o tom tečaju šalje Mahničeva Đačka Križarska Zajednica u svojoj okružnici.

POSJETI DRUŠTAVA. Posjećeno je Križarsko Bratstvo S svetete po delegatu br. I. Cerovu u nedjelju 30. IV.

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 7. V.: Četvrta nedjelja po Uskrsu. — Sv. Dujam, biskup i mučenik, Bio je prvi solinski biskup. Podnio je mučeničku smrt za vrijeme cara Dioklecijana. U Splitu posvećena mu je divna crkva, nekoć grobnica cara Dioklecijana.

Ponedjeljak, 8. V.: Sv. Viktor, mučenik. Rodom bijaše Arap. Bio je vojnik u vojsci cara Maksimijana. Kad je odbio, da žrtvuje poganskim bogovima najprije ga obliše olovom, a zatim mu otsekoše glavu. — Danas se u mnogim mjestima slavi Gospa od Pompeja.

Utorak, 9. V.: Sv. Grgur Nazijanski. Rodio se g. 316. u Nazijanu od svetih roditelja. Godine 380. bio je posvećen za carigradskog biskupa. Sv. Grgur spada među najveće ljude cijeloga kršćanstva. Bio je vanredno svet i vanredno učen čovjek.

Srijeda, 10. V.: Prenos sv. kuće iz Nazareta u Trsat. Danas se slavi spomendan onoga sretnog dana, kad je 10. svibnja g. 1291. sv. nazaretska kuća bila prenesena u Trsat.

Četvrtak, 11. V.: Sv. Frano Hieronimo, isusovac. Bio je čovjek vanredne ljubavi i ustrpljivosti u radu oko spasa duša.

Petak, 12. V.: Sv. Pankracij, mučenik. Kao četrnaestogodišnji dječak podnio je mučeničku smrt za svoga Spasitelja. Na Aurelijskoj cesti otsekoše mu glavu.

Subota, 13. V.: Sv. Robert Belarmin, kardinal. Bio je član isusovačkoga reda. Svojim znanjem i učenim djelima uvelike je zadužio sv. Crkvu, pa je radi toga i dobio naziv: Naučitelj Crkve.

ČETVRTA NEDIJELJA PO USKRSU

ČITANJE POSLANICE blaženoga Jakova apostola (1, 17—21). — Predragi! Svaki dobar dar i svaki savršen poklon odzgo je, silazeći od Oca svjetlosti, u kojega nema promjene ni sjene mijene. Dragovoljno nas porodi riječju istine da budemo kao prvina njegova stvorenja. Znate, ljubazna moja braćo, neka bude svaki čovjek brz da čuje, a spor da govori, i spor na srdžbu, jer srdžba čovječja ne čini pravde Božje. Zato odbacivši svaku nečistoću i ostatak zloće u krotkosti primite (u vas) usađenu riječ koja može spasiti duše vaše.

† SLIJEDI SV. EVANĐELJE po Ivanu (16, 5—14). — U ono vrijeme reče Isus učenicima svojim: Idem k onomu koji me je poslao, i niko me od vas ne pita: kamo ideš? Nego jer sam vam ovo kazao, žalosti se napuni srce vaše. Ali ja vam istinu kažem: Bolje je za vas da ja idem, jer ako ne otidem, Utješitelj neće doći k vama; ako li pak otidem, poslat ću ga k vama. I kad on dođe, osvjedočit će svijet o grijehu i o pravdi i o sudu. O grijehu, što ne vjerovate u mene; o pravdi, što idem k Ocu, i više me nećete vidjeti; o sudu, što je poglavica ovoga svijeta već osuđen. Još bih imao mnogo da vam kažem, ali sad me ne možete podnijeti. A kad dođe on, Duh istine, naučit će vas svu istinu. Jer neće od sebe govoriti, nego što čuje, govorit će, i javit će vam buduće stvari. On će me proslaviti, jer će od mojega uzeti i objaviti će vama.

PUTEVI GOSPODNI I ONI LJUDI

Kad pročitamo današnje Evanđelje, sile nas na razmišljanje riječi, što ih je Isus upravo svojim učenicima: Vi ste žalosni, jer sam vam kazao, da idem. Ali ja vam istinu kažem: »Bolje je za vas, da ja idem.«

firat ću kratki uvod iz prve propovijedi:

»Svibanj jel... Mjesec najljepši, najčarobniji: pun sunca, cvijeća i zelenila, krcat života i rascvalih divota. Ptice milo pjevaju, cvijeće bez mjere prosiplje svoje mirise. Čitava priroda odiše novim, svježim, vedrim životom. Po gorama i poljima, uz poloke, niz ravni i strmice širi se val veselja i sreće: od strane do strane odjekuje, uz cvrkut ptica, poj pastira. Neka je tiha, očajna struja vedrine i pjesme zahvatila čitavu prirodu: ona u bogatstvu svojeg zelenila, boja, valova mirisa i zvukova pjeva hvalu Stvoritelju, koji je tako kraljevski uresio, da je vidljivo zrcalo nevidljive i neponjatne Božje ljepote, moći i mudrosti.«

Zar nije ovo pjesma, i to andeoska pjesma, himna Stvoritelju neba i zemlje? A takvih bisera ima na svakoj stranici.

Knjiga je ukusno štampana u tiskari »Kačić« u Sibeniku, gdje se može naručiti, i mi je od srca preporučujemo. **Gabrijel Cvitan**

Podlistak

Kržanić Fr. Krsto:

„Marija, Majka i Kraljica“

Pobožnost prema Djevici Mariji najviše je raširena po našem hrvatskom narodu, o čemu svjedoče brojni hramovi i svetišta širom mile nam Domovine; kao i prošlost junačkih nam preda, koji su pod barjacima sa slikom Marijinom srlali u boj za Krst i slobodu, za obranu vjere i svete rodne grude. Mariju smo nazvali Majkom i »Kraljicom Hrvata«, zaštitnicom i čuvaricom naših patničkih ognjišta. Kad smo pred turskom najezdom morali bježati i goli život spašavati, sve smo ostavili, samo sliku Marijinu, kao najdragocjenije blago, preko brda i vrleti smo nosili, s Njom se nismo mogli rastati.

Ta ljubav i nerazdruživa veza s Marijom leži u karakteru hrvatskog naroda, koji je prije svega narod sr-

ca, bezgranične ljubavi i odanosti prema onom što cijeni i voli. A što da više cijeni od Marije? Koja će više voliti od svoje nebeske Majke? Ova goruća ljubav i privrženost najviše se ističe u Marijinu mjesecu svibnju, kad naše crkve postanu rajske oaze, vrlovi cvijeća i mirisa, srdačne molitve i svijetlih zanosa. Svibanjska pobožnost, više nego ijedna, prirasla je uz duše i srca naša, jer ih hrani ružama vječne ljepote, majčine nježnosti i topline.

Zato nije čudo da je more vijenaca spleteno u slavu Kraljice Svibnja. Svećenici, Marijini štovatelji, natječu se u pisanju propovijedi za svibanj. Među njima se ističe učeni pisac Dr Kržanić Fra Krsto koji je ove godine u djelu »Marija, Majka i Kraljica« spleo svježi vijenac, novu bisernu krunu Neoskvrnjenoj Djevici. On je svoje svibanjske ruže, koje su rasle na toplom franjevačkom srcu, poklonio, kako u posveti kaže, Mariji »za neizmjerni Dar dvadesetogodišnjeg svećentva«, da joj se zahvali što je uvijek bila Kraljica njegova svećeničkog života. Boljeg dara joj nije mogao dati

od ove trideset i dvije propovijedi, koje se kao divni akordi dižu i slažu u velebnu simfoniju slave Marijine. Svaka propovijed, koja ima uvod, razmatranje i primjer, dočarava nam jednu odliku Marijinu, a sve skupa daju veličanstvenu sliku Marije, Majke i Kraljice.

Ova knjiga nije samo za svećenike, kojima će odlično poslužiti za svibanjske propovijedi, već za svakoga koji traži okrepne na vječnim izvorima milosti, ljepote i dobrote. A komu toga ne treba? Kao što nam je potrebit svibanj tjelesni sa suncem, cvijećem i zelenilom, još više nam je potrebit svibanj duhovni, svibanj Marijin, po kome tek uživamo i drugim očima gledamo proljetne radosti i ljepote u prirodi. Tu sliku, to novo gledanje na život otkrit će nam ova divna knjiga koja se na dušak čita, jer je napisana s ljubavlju, pjesnički, živo i uvjerljivo, sjajnim stilom i čistim hrvatskim jezikom.

Da se osjeti sva ljepota i pjesnički zanos Kržanićeva stila i jezika, ci-

Dok je Isus kao smrtnik živio na zemlji, apostoli su odveć malo cijenili njegovu prisutnost. Odveć su ga gledali očima čovjeka. Nijesu ga shvaćali. Trebao je nadoći njegov tragični i uzvišeni odlazak. Kad ga više nije su imali, otvoriše im se oči, koje su prije bile zasrte. Bio je olakšan prelaz od tjelesnoga poznavanja k duhovnom spoznanju. Raspalila se u njima želja, da se nađu jednoga dana još s Isusom, gore u njegovom kraljevstvu. Zato su učenici i prezirali svaku vrst muka i mučenja te su žudjeli i za samom smrću »da budu s Kristom«.

Još je jedan razlog, zašto je bilo dobro, da Isus uzađe na nebo: jer je naime po namislima Božjim tek nakon povratka Riječi k Ocu imao biti poslan apostolima Duh Sveti, koga su oni toliko trebali, da izvrše svoju zadaću te izdrže progone i patnje.

Na veliki dan Duhova, kad je srce apostola bilo prepuno veselja i ljubavi, oni potpuno shvatiše riječi Kristove:

»Bolje je za vas, da ja idem«.

A shvatiti ćeš ih i ti jednoga dana. Gospodin se skriva pred tobom pod euharistijskim prilikama, povlači se — prividno — od tebe u času kušnje, u času duhovne suhoće i po-tištenosti, u času patnje (dok ti uistinu nije nikad tako blizu kao baš onda). Ali sve je ovo za tvoje dobro: da ojača tvoju vjeru, da produhovi tvoja gledišta, često odveć slablašna i ljudska, da ti dade prilike, da zaslužiš za nebo te napokon, da dade i tebi, kao apostolima, koju posebnu milost.

Duh Sveti, od tebe zazivan ovih nedjelja, dat će ti razumjeti, da, i ako putevi Gospodnji nijesu uvijek i tvoji putevi, oni će te sigurno dovesti o-namo, »gdje su prave radosti« (Početna molitva).

Širom svijeta

HITLEROV GOVOR. Nakon što je Hitler u svom 2½ satnom govoru, što ga je održao pred njemačkim parlamentom 28. pr. mj., označio mirovna područja — kako spada i Jugoslavija — redom je govorio o odnošajima naprama Engleskoj, Poljskoj i Sjedinjenim Državama Sjeverne Amerike. Te odnošaje označuju tri činjenice, što ih je Hitler ovom prilikom objavio: Najprije je otkazao pomorski sporazum s Engleskom, jer da povodom engleske politike okruživanja Njemačke nema više značenja. Zatim je otkazao ugovor s Poljskom o nenapadanju, koji je tek pred nekoliko mjeseci bio produžen do godine 1944., i tim je potertao, da su odnošaji s Poljskom napeti. Konačno u 22 točke odgovorio je američkom predsjedniku Rooseveltu, zašto ne može prihvatiti njegov prijedlog o desetgodišnjem miru. — Taj govor će dakako u svakom pogledu pospješiti rad diplomacije u obim taborima velesila (Italija — Njemačka — Japan i Engleska — Francuska — Amerika) te će doprinijeti, da će se mnogo prije pokazati jasne fronte, koje dijele jedan tabor od drugoga.

POLJSKO—NJEMAČKI SPOR sve se više zaoštruje. Reakcija Poljske na otkaz ugovora o nenapadanju i uopće na Hitlerov govor ispala je mnogo oštrije, nego što se u Berlinu očekivalo, tako da se ubrzava tempo, kojim se razvija pitanje Danziga i koridora. Poljska namjerava okrenuti ražanj zahtijeva veća prava u Danzigu, kada u-koro bude ondje ukinuta kontrola Lige Noda; Poljska će naime, čini se, zatražiti vojnički protektorat Poljske nad Danzigom i pravo veta na zaključke danziškog senata. Na znatiželjom se očekuje, hoće li Njemačka apozvesti Danzig protiv volje poljske vlade. Engleska i Francuska stoje jednodušno iza Poljske i obećavaju joj potpunu pomoć u slučaju potrebe.

RASPUŠTENA HLINKINA GARDA. U Bratislavi došlo je 1. t. mj. do burnih demonstracija. Na ulicama su se čuli pozivi: »Živio Sidor! Slovačka Slovacima!« Došlo je do sukoba između pristaša i protivnika Sidora. Redari su morali upotrijebiti oružje, da rastjeraju demonstrante. Izvršeno je više uapšenja. Čini se, da su u Slovačkoj u toku unutrašnje-političke borbe. Mach je odredio, da se raspusti cijela Hlinkina garda, kojoj je prije bio zapovjednik Sidor. Cijela se borba kreće oko Sidora i protiv njega. Kako je poznato, Sidor je pristaša poljske orijentacije i zagovara usku suradnju s Poljskom i broj njegovih pristaša je dosta velik. Sadašnja vlada je pak pristaša njemačke orijentacije.

Zajednička poslanica naših biskupa

O kršćanskoj ženidbi

(Svršetak)

LJUDSKI ZAKONI I POBAČAJ

Tom prilikom moramo spomenuti i ovo: u nekim zemljama državni zakoni dopuštaju, ili barem ne kazne ubijanje začelog, ali još nerođenog ploda. Drugdje opet, premda državni zakoni zabranjuju pobačaj, ipak se vrši na veliko taj okrutni posao, i onda kad to nikako ne traži zdravlje majke; to se čini tobože, da mali izbjegne sramotu pred svijetom; druge opet bezdušne majke čine to samo radi svoje udobnosti; neki sa izlikom, da roditelji ne mogu uzdržavati brojne djece.

A mi Vam moramo istaknuti, da ove činjenice ne smiju zvesti nijednog kršćanina, da bi ubijao nevinu djecu, kao što ju je ubijao okrutni Herod!

Nad državnim zakonima stoje Božji zakoni, i apostoli nas uče: »većma se treba pokoravati Bogu nego ljudima« (Ap. Dj. 5, 30).

Zato neka znadu svi oni, koji tjeraju taj krvavi posao, da krv nevine djece, kojom su okaljali svoje ruke, vapije k nebu za osvetom, jer su to svijesne ubojice nezužnih života: njihov čin nije nikakva liječnička vještina, nego pravi zločinački zanat!

KRŠĆANSKI SUPRUZI

Progovorili smo Vam o ozbiljnoj stvari; a sada Vam na koncu stavljamo na srce i na dušu: Štujte uvijek onu svetu vezu, koju ste sklopili pred Bogom i pred Crkvom, kad ste oboje na pitanje svećenika odgovorili ono svečano »da«. Znajite, da vas ovo »da« veže do smrti; da se ovo »da« ne smije nikada niti u najskrovljenijem kutu vašeg srca promijeniti u »ne«. Što je Bog onaj dan stavio, toga ne smije nitko rastaviti.

Vaša ženidbena veza mora da bude slika i odsjev one vrhunaravne veze, koja veže Krista s Crkvom.

Vaša zajednica, Vaša obitelj mora biti svetište, mora biti kao hram, u kojoj doživljete istine i tajne naše svete vjere.

Ne zaboravite nikada opomenu: Nijeste samo dvoje, što je različito po spolu, nego morate biti nadasve jedno u Kristu Gospodinu. Vi ste dvoje jedno tijelo: muž je glava, žena je srce. — Tko bi htio rastaviti srce od glave, taj bi ubio jedinstvo; a to bi bilo na najveću štetu za supruge i za djecu. — Muž neka se ne uzdiže zato, što je poglavica obitelji i glava ženi; on jest glava, ali je žena meso od njegova mesa i kost od njegovih kostiju, ona je podložna mužu, ali ne kao sluskinja nego kao družica.

Kao što se mora u pojedinom čovjeku srce pokoravati glavi, tako neka bude i u ženidbenim vezama: muž ima prvenstvo u prave, a žena može i mora prisvojiti sebi prvenstvo ljubavi.

Znajite, da niste samo bračni drugovi, nego ste i brat i sestra u Kristu Gospodinu. Vaša veza neka bude jaram ljubavi i mira, neka bude doista udruženje vaših duša.

Ne zaboravite nikada, da su vaša tjelesa hramovi Duha Svetoga, i da morate jedan drugoga poštivati, kao što poštivamo svete stvari, jer je vaša veza zajednica svetih.

Budite umjereni u svemu. Ova je umjerenost potrebna i tada kad se služite svojim

Budite apostoli svoje sredine!

Lakoća apostolata

II.

MOGUĆ UVIJEK

Apostolat sredine uvijek je moguć.

Pionir ne može uvijek govoriti javno. U crkvi svećenik obično propovijeda u sve-tlačne dane. Ti, u sredini tvojih prijateljestava i veza, možeš propovijedati svih dana, u svim satovima. I — dobro je to ponoviti — možeš propovijedati onima, koji u crkvu ne idu, koji ne će da čuju svećenika.

Sv. Ivan Zlatousti u jednoj od svojih glasovitih homilija govorio je: »Ti ne možeš koristiti Crkvu, ali možeš savjetovati svoju suprugu. Ne možeš propovijedati množtvu, ali možeš privedi k razboru svoga sina. Ne možeš poučiti u kršćanskom nauku sav narod, ali možeš učiniti boljim svoga roba. Ovak mali krug ne nadilazi tvoji sile, ovaj način propovijedanja nije iznad tvoga znanja; i vi ste bolje raspoloženi od nas, da činite dobra ovim bićima. Ja, jednoč ili dva puta tjedno, nalazim se u vašoj sredini, ti imaš neprestano na okupu učenike u svojoj kući, svoju ženu, svoju djecu, svoje robove, i mo-

svetim bračnim pravom. Umjerenost nije samo korisna po vaše zdravlje, nego podiže i poštovanje jednog supruga prema drugome.

U bračnoj vezi budite potpuno i sasvim o dani Bogu; ne odstupite nikada od Božjeg zakona; zazivajte neprestano milost Božju; ne zanemarite nikada milosti sakramenta, koja je u vama, nego vršite marljivo sve svoje dužnosti ne samo, kad su vam lake, nego i tada, kada su teške: baš u teškim časovima iskusit ćete djelatnost milosti, koju ste primili u sakramentu sv. ženidbe.

Tada će vladati među vama prava bračna ljubav.

Ova se ljubav ne će opaziti samo na putenosti sklonosti, koja brzo prolazi, niti samo na slatkim riječima, nego će biti ljubav, koja je duboko u srcu uvriježena, ljubav, koju neće istrpati nijedna oluja.

Ovakva je ljubav spremna na sve žrtve u bračnom životu, kad god su potrebne; a nikada ne će tražiti žrtve ondje gdje žrtava ne treba.

Posvetite Bogu jedan drugoga, a oboje zajedno posvetite Bogu svoju djecu. — Krist Gospodin, koji je Kralj svih vjekova, Kralj neba i zemlje, neka kraljuje u vašim srcima, neka vlada u vašim obiteljima.

S ovom željom podjeljujemo vam oćin-skim srcem svoj napastirski blagoslov: U ime † Oca i † Sina i Duha † Svetoga.

Dano sa Biskupskih konferencija

U Zagrebu dne 25. januara 1939.

Dr. Alojzije Štepinac, v. r. nadbiskup zagrebački, predsjednik biskupskih konferencija.
Dr. Nikola Dobrečić, v. r. nadbiskup barski i primas Srbije.
Dr. Ivan Ev. Šarić, v. r. nadbiskup vrhbosanski.
Dr. Josip Ujčić, v. r. nadbiskup beogradaški i apost. admin. banatski.

O. Alojzije Mišić, v. r. biskup mostarsko-trebinjski.

O. Jozo Garić, v. r. biskup banjalučki.

Dr. Dionizije Njaradi, v. r. biskup križevački.

Dr. Antun Akšamović, v. r. biskup dakovački.

Dr. Jeronim Mileta, v. r. biskup šibenski i apost. admin. zadarski.

Dr. Kvirin Klement Bonefačić, v. r. biskup splitski.

Dr. Josip Srebrić, v. r. biskup krčki.

Dr. Ivan Fr. Gnidovec, v. r. biskup skoplanski.

Lajčo Budanović, v. r. biskup, apost. adm. bački.

Miho Pušić, v. r. biskup hvarski.

Dr. Josip M. Carević, v. r. biskup dubrovački.

Dr. Gregor Rožman, v. r. knez-biskup ljubljanski.

Dr. Ivan Tomažič, v. r. knez-biskup lavantinski.

Dr. Viktor Burić, v. r. biskup senjsko-modruški.

Pavao Butorac, v. r. biskup koloski.

pokrivaca i toliko drugih odjevnih predmeta, da ih slijedeće zime daruje siromasima i zaštiti ih od studeni. I samo iz čiste ljubavi nastojao je da radi neprekidno i suviše da drži ugrijan svoj uski dućan, da u njemu može zakloniti siromahe. **A sve to zato, da tako bude imao prilike, da ih pouči u vjerskim istinama i skupa s njim istim da mole svete i neprekidne molitve.**

Evo tjelesnog milosrđa u službi duhovnog milosrđa ili apostolata. Ovaj ponizni zanatlija uči nas, kako je ljubav promelna; kako možemo dobra iskazati duši pomažući tijelo; kako se možemo poslužiti svakom prilikom, svakim trenutkom, da prosvjetlimo pameti kojom poukom, da izazovemo u srcima koji kucaj dobrole.

Sv. Filip Neri svojim mladićima, kad su izlazili iz crkve, nakon što su skupa s njim obavili sat euharistijskog klanjanja, običavao bi opetovano kazali: »Vaš sat molitve svršio je, ali ne i sat, da činite dobra«. Zbilja, dobro može se činiti uvijek, u svakom času dana; a, kad se može, onda se i mora činiti.

Naši dopisi

VODICE

U čast Zrinjskog i Frankopana priredila je osnovna škola uz pripomoć mjesnih srednjoškola u nedjelju 30. travnja uspješnu akademiju. Gospodin upravitelj škole Milan Veršić pozdravio je pretstavnike vlasti, ureda, ustanova, društava i sve prisutne, koji su ispunili prostorije mjesne glazbe, i progovorio o značaju zrinjskofrankopanskoga dana. — Sve točke programa lijepo su odigrane. Zadnji komad, koji prikazuje tragični svršetak Ivana Zrinjskoga, učinio je na sve vanredno jak utisak. Roditelji su bili zadovoljni, što su im djeca tako dobro istupila. I pučkoškolci i srednjoškola mogu biti zadovoljni uspjelom igrom. Nastavnicima škole je najbolja nagrada za uloženi trud opće priznanje, da su se djeca, zbilja, dobro pokazala.

OLIB

Priredbe naših društava

Proslava Papina dana. Iza dugoga razmaka 16. ožujka o. g. održali su naši Križari akademiju u proslavu Papina dana. Kao što uvijek tako su se oni i ovoga puta pokazali svijesni svoga programa i gesla. Na programu akademije bio je proslav, koji je održao naš neumorni u radu Cukar Kažimir. U drami »Fernando« odigrali su svi veoma lijepo svoje uloge, ali se osobito istakao kao uvijek naš predsjednik Cukar Ivan u ulozi Fernanda i Cukar Kažimir u ulozi grofa Alvareza. Za vrijeme akademije dvorana je bila dupkom puna, pak je i to znak, kako su priredbe naših Križara na visini, te ih narod rado pohađa.

Akademija u čast Svibanjske Kraljice. Na početku svibnja, i to u nedjelju 30. or. mj., održale su svoju prvu akademiju i naše Križarice u čast Bl. Dj. Marije. One su izašle po prvi put sa svojim biranim programom, i to: 1. Proslav; 2. Mlado srce, deklamacija; 3. Novi svijetci niču, pjevaju Križarice; 4. Križarica, deklamira Mala Križarica; 5. Mala Križarica, deklamira Mala Križarica; 6. »Bez majčinog blagoslova«, igrokaz u tri čina; 7. »U zavodu«, igrokaz u 1 činu (Male Križarice); 8. Zdravo Djevo, pjevaju Križarice. — I ako su naše Križarice ovom akademijom po prvi put stupile na pozornicu, to su ipak svoj program izvele odlično. U jednu riječ sve je bilo lijepo i hvale dostojno ali na osobiti način mora se istaknuti proslav, koji je izrekla Budeša Petrica, te deklamaciju Mlado srce, koju je deklamirala s puno razumijevanja Grandov Zita. U igrokazu »Bez majčina blagoslova« odigrale su sve svoje uloge odlično, ali na sve su najviše djelovale dvije glavne uloge, majka i kći, koje su izvele Lukin Marija i Gašparić Marija. Malo je bilo onih u dvorani, koji nijesu suzu prolili, jer ono, što je prikazivao ovaj igrokaz, to se uistinu događa: očinski naime blagoslov kuću gradi, a majčina je kletva razgrađuje. Četvrtu zapovijed Božju bi morali svi uvijek imati na pameti. — Kao što su Križarice svoj igrokaz, tako su i Male Križarice odigrale veoma lijepo svoj igrokaz »U zavodu«. — Dvorana je bila dupkom puna, a mnogi su se morali vratiti natrag, jer nije više bilo praznih mjesta. Ovom akademijom su se »to naši stariji uvjerali, kako i ženske mogu i kako su i one pozvane, da rade na polju Katoličke Akcije. Nadamo se u pomoć Božju i Presvete Djevice, na čiju čast su ovo izvele naše Križarice, da će naša kat. društva još bolje upregnuti svoje sile i rad oko moralnog, vjerskog i kulturnog pridignuća našeg milog mjesta.

Prisutnik

Vesela Dominis
i
Ivo Skelin
vjenčani
Šibenik, dne 6 svibnja 1939.
(Vrijedi kao izravna obavijest.)

Iz naših krajeva

KONGRES HRVATSKE KATOLIČKE ŠTAMPE uspio je u svakom pogledu iznad očekivanja. Očitovala se opća želja, da čim prije dođe do općeg katoličkog informativnog dnevnika, koji kravo trebamo, i čvrsta odluka, da ne žalimo nikakve žrtve, da što više unaprijedimo i dotjeramo našu hrv. kat. štampu na svim poljima. Iscrpivije ćemo izvjestiti u slijedećem broju, a u današnjem donosimo rezolucije.

IZLOŽBA HRVATSKE KATOLIČKE ŠTAMPE U ZAGREBU otvorena je 28. pr. mj. u Umjetničkom Paviljonu uz brojno učešće prijatelja hrv. kat. štampe na vrlo svečan način. Izložba je pobudila vrlo veliko zanimanje među građanstvom grada Zagreba, a i ljudi iz pokrajine te stranci, koji su na propulovanju, dolaze, da je razgledaju. Pojedinci i skupine neprestano se izmjenjuju te pomnivo pregledavaju izloženi materijal. Izložba ostaje otvorena do ponedjeljka 9. t. mj. od 8—12 s. i popodne od 2—6 s. Na samu izložbu i njen otvor osvrnut ćemo se opširnije u slijedećem broju.

NAKON ZAKLJUČENJA RAZGOVORA. Zagrebački »Hrvatski Dnevnik« od 29. pr. mj., među ostalim, javlja i ovo: »Agencija »Havas« objavila je 27. IV. vijest, da će se u vezi s time u nedjelju 30. IV. sastati hrvatsko narodno zastupstvo. Ta je vijest netočna, jer se hrvatsko narodno zastupstvo ne će sastati dne 30. o. mj. već radi kratkoće vremena, a osim toga ima se prije toga sastanka raščistiti situacija tako, da se prema njoj zauzme stanovište. Kada bude sazvan sastanak hrvatskog narodnog zastupstva, o tome će pravodobno biti izdana obavijest. Međutim su mnogi hrvatski narodni zastupnici već stigli u Zagreb te se informirali o razgovorima predsjednika dra Mačka s Dragišom Cvetkovićem... Predsjednik je potanko obavijestio svoje zastupničke drugove, koji su mu izrazili priznanje i zahvalnost za veliki trud, koji je uložio, da se popravi položaj hrvatskog naroda i da se počne s rješavanjem hrvatskog pitanja. U cijeloj javnosti vlada vrlo veliko zanimanje za ishod razgovora dra Mačka i Dragiša Cvetkovića. Turinska »Stampa« javlja, da su dr Maček i Cvetković svladali poteškoće i da je ono, o čemu su se složili, primljeno vrlo povoljno od stranih promatrača, jer je ovo povijesni čas i za Srbe i za Hrvate. Hrvatska će javnost pričekati razvoj događaja i nakon toga stvoriti svoj konačni sud o budućoj situaciji.«

DR ŠUBAŠIĆ U BEOGRADU. Splitski »Hrvatski Glasnik« od 3. t. mj. javlja: »Hrvatski narodni zastupnik dr Šubašić stigao je u Beograd te je imao više satanaka s predsjednikom vlade Dragišom Cvetkovićem. Dr Šubašić imao je važne razgovore i s nekim drugim ličnostima.«

Javna zahvala

U našoj teškoj tuzi, koja nas je snašla bolešću i smrću našega dragog oca, supruga i brata

Stipana

dužnost nam je, da se najtoplije zahvalimo svim našim dobrim prijateljima, znancima i našoj rodbini, koja ga je posjećivala za vrijeme njegove bolesti, a nas tješila u našoj tuzi.

Osobita pak hvala gosp. dru Oskar Novaku, koji je pokojnika liječio i nastojao, da ga otme od okrutne bolesti. Također hvala gosp. dru M. Šainu, koji je pokojnika nastavio liječiti nakon oboljenja dra Novaka.

Hvala također vlač. don Krešić Zoriću ml., koji je pokojnika pohađao u njegovoj bolesti i podijelio mu zadnje uljehe sv. vjere.

Osobita hvala i od Boga plaća čestitoj obitelji gosp. Jose Ungara, koja nam je kršćanskom ljubavlju došla ususret u našoj najvećoj tuzi.

Hvala od srca također svima onima, koji su nam bilo kako došli ususret i dragog pokojnika otprali na vječno počivalište.

U Šibeniku, 26. travnja 1939.

Ožalošćena

Obitelj pk. Stipana Rože

Pred odlukom

Nakon četvrtog sastanka dra Mačka i D. Cvetkovića, 27. pr. mj. izdana je ova službena obavijest, koju su oni sporazumno stilizirali:

»Konačni razgovori između g. Dragiša Cvetkovića, predsjednika ministarskog vijeća, i g. dra Vladka Mačka, predsjednika Hrvatske seljačke stranke i Seljačko-demokratske koalicije, o rješenju hrvatskoga pitanja završeni su danas u Zagrebu. Definitivna će se odluka donijeti u najkraćem vremenu.«

Tim povodom zagrebački »Hrvatski Dnevnik« u svom uvodniku od 28. pr. mj. piše doslovce:

»Danas su završeni razgovori između dra Mačka i Dragiša Cvetkovića. Kao što se iz službene, sporazumno stilizirane obavijesti vidi, dr Maček je razgovarao s Dragišom Cvetkovićem kao predsjednik Hrvatske seljačke stranke i Seljačko-demokratske koalicije. Time je naročito istaknuto, da je dr Maček vodio razgovore ne samo u ime HSS, nego također u ime SDS tako, da je bio tu-mač mišljenja i stanovišta cijele Seljačko-demokratske koalicije. Razgovori su se vodili o rješenju hrvatskog pitanja. Pošto su razgovori dovršeni, red je, da se u vezi s time konstatiraju neke činjenice. Ne može se doduše već sada iznijeti, o čemu su se složili dr Maček i Dragiša Cvetković, ali se već sada može reći, da je među njima postignut sporazum o načinu, kako bi se imalo riješiti hrvatsko pitanje. I sa strane predsjednika dra Mačka i sa strane Dragiša Cvetkovića učinjeno je sve, što je bilo u njihovoj moći. Dragiša Cvetković je — to se mora lojalno priznati — pokazao vrlo veliku aktivnost i uložio je mnogo truda, da se postignu željeni rezultati. To je prvi slučaj, otkako postoji ova državna zajednica, da se predsjednik jedne vlade našao na istom terenu s predstavnikom hrvatskoga naroda u ovako važnoj i krupnoj stvari. Tokom razgovora pokazao je i dobru volju i razumijevanje. Kad je došao na čelo vlade, izjavio je, da ne će taktizirati i da će se ozbiljno prihvatiti posla. I održao je riječ. To treba istaknuti zato, što je to osamljen slučaj u povijesti ove državne zajednice.

Premda su se razgovori vodili o vrlo važnim pitanjima, ipak se dakle pokazalo, da je moguće naći dodirne točke, ako samo na obadje strane postoji dobra volja. Dr Maček je doduše odlučno zastupao interese hrvatskog naroda, ali kako prava hrvatskog naroda ne isključuju prava srpskog naroda, onaj, kojemu je zaista stalo do sporazuma, morao je priznati njihovu opravdanost. Situacija u svijetu danas je takva te je upravo nalagala, da se napusti taktika vozanja hrvatskog pitanja i da se samoj stvari pristupi ozbiljno i s voljom da se dođe do pozitivnog rezultata. Službena obavijest doduše ništa ne govori, o čemu su se složili dr Maček i Dragiša Cvetković, ali ne ćemo počinuti nikakvu indiskreciju, ako već sada kažemo, da je rezultat tih razgovora takav, da obje strane mogu prihvatiti ono, o čemu su se složili dr Maček i Dragiša Cvetković. I jedan i drugi zaslužuju priznanje za uloženi trud. Pokazali su, da stoje na visini, koju traže i prilike u svijetu i kod nas. Sada se radi samo o provedbi onoga, o čemu su se složili. Definitivna odluka o tome donijet će se, kako se veli u službenoj obavijesti, u najkraćem vremenu. Prema tome je očito, da će se doskora znati, o čemu su se složili dr Maček i Dragiša Cvetković te na koji bi se način po njihovom mišljenju imalo riješiti hrvatsko pitanje.

Do sada su svi politički faktori izjavljivali, da smatraju hrvatsko pitanje vrlo važnim i da žele, da se ono što prije riješi. Sve su stranke odlučno otklanjale od sebe i samu pomisao, da bi se protivile tome rije-

šenju i pravile mu smetnju. Znalo se naime, da bi negativno držanje bilo spojeno s historijskom odgovornošću. Sada, kad se nakon ozbiljnih i stvarnih razgovora svakome pruža mogućnost da pokaže, je li mu zaista stalo do pravednog i poštenog sporazuma i do sporazumnog rješenja hrvatskog pitanja, vidjet će se, hoće li iza riječi slijediti djela. To će biti pravi ispit, koji će svakoga prikazati u pravom svijetlu. Svi oni, koji su se do sada izjavljivali za sporazum, imat će dakle prilike da dadu svoj prinos za njegovu provedbu. Nitko se ne će moći ničim izgovarati, jer su prilikom zagrebačkih razgovora bili jednako uvažavani i posebni hrvatski i posebni srpski interesi, kao i njihovi zajednički interesi. Razgovarali su jedan Hrvat i jedan Srbin, dakle dva političara, kojima se ne može osporiti njihovo hrvatsko, odnosno srpsko rodoljublje. Bilo bi pretjerano, a u najmanju ruku preuranjeno reći, da je današnjim danom postignut definitivni sporazum između hrvatskog i srpskog naroda. Današnjim su danom samo zaključeni razgovori između dra Mačka i Dragiša Cvetkovića. Među njima je postignuta suglasnost. Oni su izvršili svoju dužnost. Preostaje dakle, da se provede ono, o čemu je među njima postignuta suglasnost. A to treba učiniti čim prije. Svako bi odlaganje bilo štetno. U tome su složni i dr Vladko Maček i Dragiša Cvetković. Zato se pri koncu njihove zajedničke obavijesti i kaže, da će se definitivna odluka donijeti u najkraće vrijeme. A ta se odluka odnosi i može odnositi samo na provedbu onoga, što je u Zagrebu utanačeno. Hrvatski narod primit će vijest o završetku ovih razgovora s punim povjerenjem u predsjednika dra Mačka, jer zna, da ono, na što dr Maček pristane, može biti samo dobro za Hrvate. Povjerenje, koje je stekao svojom značajnošću i čvrstoćom, opravdao je dr Maček cijelim svojim držanjem, pa i tokom ovih razgovora. Hrvatski će narod to znati cijeliti i svojem predstavniku odati zasluženo priznanje. Dr Maček i hrvatski narod predstavljali su do sada, a predstavljat će i u buduću savršeno jedinstvo.«

Ljubljanski pak »Slovenec« od 30. pr. mj. javlja:

»27. travnja završeni su u Zagrebu pregovori između predsjednika vlade i dra Mačka. Toga dana o podne izdana je službena obavijest, da su razgovori završeni te da će konačna odluka biti donijeta i objavljena u najkraćem vremenu. To znači, da su se predsjednik vlade Dragiša Cvetković i dr Maček međusobno sporazumili, kako bi se počele uređivati naše domaće prilike, da bi bilo bolje ne samo Hrvatima, već i Slovencima i Srbima, dakle našoj zajedničkoj državi. To je bio usmeni dogovor i nije potpisan nikakav sporazum, kako su neki pisali. Sada će pak drugi mjerodavni faktori na temelju onoga, što su se ova dvojica sporazumjela, stvar prosuditi te odrediti, što treba odrediti. Svakako očekujemo u najkraćem vremenu novu vladu, u koju će ući i Hrvati. Udružena opozicija i JNS, koje su išle na izbore pod firmom sporazuma, sada su pokazale, da im nije bilo do sporazuma, nego isključivo za glaseve i vladu. Sada naime, kad se Cvetković dogovarao i dogovorio s drom Mačkom, gg. iz udružene opozicije i JNS stala su po strani te posve otvoreno intrigiraju. To međutim neće biti nikakva šteta ni za Hrvate, ni za Slovence, ni za Srbe, ni za Jugoslaviju. Njihov dosadašnji pristaša dr Ribar ovih dana napisao je u »Socijalnom Vesniku«, da je ta opozicija rahitična te je najbolje, ako čim prije iščezne. — Skori nam dakle dani obećavaju donijeti još mnogo novoga. Bože daj, da bi novo bilo bolje i sretnije negoli je bilo dosadanje, i ako će još trebati mnogo pregovora, prije negoli će sva stvar biti potpuno uređena.«

Život Šibenika

Izložba crkvenoga ruha

Kao što se kultura svakog naroda očituje u narodnim umotvorinama, tako se i kultura našega hrvatskog naroda očituje u narodnim pjesmama, pričama, poslovičama, narodnoj nošnji i vezovima.

Zadnje se vrijeme nastoji, da se očuva to narodno blago i primjenjuje u razne svrhe.

Ovih dana smo u Šibeniku imali izložbu crkvenoga ruha, na koje su primjenjeni narodni motivi. Izložbu su priredile Križarice, a radovi su izrađeni kod gosp. Stje-

pana Šajnovića iz Osekova u Moslavini.

Kad se doznalo da će se prirediti ta izložba svi oni koji se interesiraju i zanimaju za ono što je lijepo i narodno, bili su osobito zadovoljni i radosni. I zaista izložba nam je pokazala kako se lijepi i ukusni narodni motivi mogu primijeniti na crkveno ruho, a da nimalo ne povrijede liturgijske propise.

Svi motivi uzeti su sa starih originalnih radova sa sela, s umjetničkih građevina i starih crkvenih knjiga. Među svima istakao se

moliv, uzet s inicijala na misalu u vrbničkoj crkvi, a koji je primijenjen na jedan antipendij, plašt, neke misnice i štole. Zatim su vrlo česti motivi koji karakterišu naše građevine i spomenike koji potječu iz 15. vijeka.

Na izložbi je bilo i nekoliko originalnih radova, kao pregača, peča i narodnih haljina, a koje su stari preko stotinu godina.

Osim crkvenoga ruha bilo je i stolnjaka, jastuka, narodnih haljina, tableta i dr. Kod narodne nošnje i drugih premeta ističe se naročito vez koji se izrađuje u tkanju tkanine, a zahlijeva oprezni i komplicirani rad.

Kod svih radova opaža se naročito lijepe i nježne, silno ukusna kombinacija boja, te fina i solidna izradba veziva. Sve je to izrađeno takvim umjetničkim darom da se čovjek u čudu pita, kako je mogla da izradi ruka pripadnice i nepismene seljanke.

Izložba je bila dobro posjećena sa strane svećenstva i građanstva, što se najbolje vidi po tome da je morala biti produžena za još jedan dan.

Dosta je radova otkupljano, a bilo je prilično i narudžaba.

Osobito su se za izložbu interesirale mnoge cijenjene gospođe i gospođice koje su s najvećim zanimanjem i pažnjom pratile tumačenje gosp. Šajnovića. Njihovo mišljenje bilo je puno samo hvale i divljenja tim umjetničkim radovima.

Izložbu je posjetila i zanatska škola sv. Luce sa svojim učiteljicama, zatim sjemeništarci i bogoslovi te mnogobrojno svećenstvo. A posjetili su je i gospoda župnici iz okolnih župa, zajedno sa svojim župljanima.

Za uspjeh ove lijepo i korisne izložbe, koja je mnogo učinila i doprinijela da se naše građanstvo upozna s ovim čisto narodnim radom, treba zahvaliti gosp. Stjepanu Šajnoviću. On je uza sve poteškoće i daljnju došao da nam pokaže što mogu naše seljačke djevojke i žene učiniti za crkvu i narod.

Neka mu Bog plati za njegovu dobrotu i požrtvornost.

M. M.

KOLEKTA ZA MIR. Biskupski Ordinarijat nas moli za izvršenje ove obavijesti: »Naređuje se svim svećenicima šibenske biskupije i apostolske administracije, da kroz čitav svibanj u svim sv. Misama, u koliko to dozvoljavaju dnevne misne rubrike, mjesto kolekte »A domo tua« mole kolektu za mir iz dotične Mise.«

VJENČANJE. U nedjelju 30. pr. mj. vjenčali su se u stolnoj bazilici sv. Jakova Križarica Jurić Ljubica i Križar Bumber Špiro, činovnik kod tekstilne tvornice g. Ante Antića. Vjenčali su se pod Misom, koju je očitao presvij. Mons. Rudolf Pian. On ih je i vjenčao i održao im lijepi kratki pobudni govor. Preko Mise otpjevao je »Cecilijanski Zbor«, kome su oni bili dugogodišnji članovi, nekoliko pobožnih pjesama. Neka ovom prilikom prime i naše srdačne čestitke!

BLAGDAN GOSPE OD PLAČA slavi se u stolnoj bazilici sv. Jakova u subotu 13. t. mj. Devenica je započela 4. t. mj. i drži se svakoga dana u 5.30 s. popodne. Uoči blagdana bit će trodnevnicama 10., 11. i 12. t. mj., koja će biti spojena sa svibanjskom pobožnošću svake večeri u 7 s. Na sam blagdan 13. t. mj. u stolnoj bazilici bit će tih sv. Mise u 5.30, 6, 6.30, 7, 7.30, 8, 8.30 i 9 s. Svečana Misa, uz pontifikalnu asistenciju, bit će u 10.30 s. U 7 s. navečer svibanjska pobožnost i blagoslov s Presvetim!

DEVETNICA U ČAST SV. PAŠKALU počinje u crkvi sv. Lovre u ponedjeljak 8. t. mj. Nedjeljom će počinati u 5 s., a ostalih dana u 7.30 s.

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVIJETA« javljam, da je nakana klanjanja za ovaj tjedan (7.—13. V.): za mir među narodima i državama — Don Ante Radić.

Razne vijesti

IRCI NEĆE U ENGLESKU VOJSKU. Irska vlada je oštro protestirala kod britanske vlade zbog namjere, da se zakon o obaveznoj vojnoj službi protegne i na šest okruga Sjeverne Irske. U tom smislu dao je odlučnu izjavu De Valera i u irskom parlamentu.

NOVI ŽIVOTOPIS BL. NIKOLE TAVELICA. Pošto je životopis bl. Nikole, izdan od Društva sv. Jeronima, rasprodan, izdali su franjevci konventualci u Splitu novi, koji će se od 15. svibnja ove godine i dalje, dok ga bude u zalih, prodavati po 1 din. komad, kod: Hrvatske Knjižare u Splitu, Samostana sv. Frane u Splitu, Samostana sv. Frane u Šibeniku i Samostana sv. Duha u Zagrebu, Sv. Duh 29.